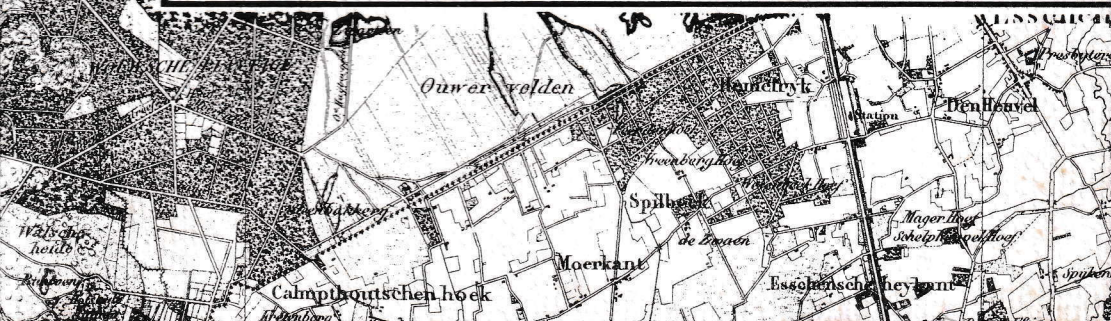

1- '92

Er kan hier ook niets gebeuren.....

"Er kan hier ook niets gebeuren of je leest het in het Brabants Nieuwsblad". Die leuze hanteert onze regionale krant alweer enkele jaren. Volkomen overdreven natuurlijk, want vooral de laatste jaren wordt het klein plaatselijk nieuws niet meer op prijs gesteld en is er meer zucht naar sensatie: de regionale krant is zichzelf niet meer. Dat was heel anders toen het Brabants Nieuwsblad nog "De Grondwet" heette. Toen was er ruimte voor dat nieuws waarover een kleine dorpsgemeenschap sprak, het nieuws waarvoor men in Wouw op het Marktpllein samenkwam, waarover men sprak in de herberg of zondags na de mis. Of het nu ongelukjes waren, diefstallen of brand. Het kwam allemaal in de krant. Zelfs de minder sociale figuren die met hun ruzies zorgden voor de "krenten" in zuurverdiende arbeiderspap. Uit die oude kranten diepte ik het volgende "vervolgverhaal" op. Het eindigt alleen wel erg tragisch voor de betrokkene.

De eerste vermelding vinden we in de grondwet van 23 oktober 1894:

"Vrijdagmiddag werd door een goed bekende van Wouw in de Roosendaalschestraat een aardig toneelstukje gespeeld. Zekere P.V. die teveel aan Bacchus had geofferd had de aardigheid om vanuit zijn dakraam menig voorbijganger en de naast hem wonenden onaangenaamheden te berokkenen, waardoor natuurlijk tal van menschen zich voor zijn huis verzamelden om een en ander te kunnen gadeslaan. Jammer dat genoemde P.V. zich niet buiten zijn huis begaf, anders zou voorzeker de politie reeds bij het eerste bedrijf een einde aan het stukje hebben gemaakt, door hem direct in het souffleurhokje onder het raadhuis op te sluiten."

U ziet het, de krant en de plaatselijke correspondent namen de vrijheid om er een smeug verhaal van te maken.

Uit publicaties uit latere jaren weten we dat P.V. eigenlijk Piet Vrients heette maar dat hij in het dorp altijd Peer Vis werd genoemd. Vrients was al eerder in het nieuws, zij het deze keer niet in de krant. Henk Hellegers schreef in 'De Vierschaer' 2-88 op pagina 48 al over gebeurtenissen die in 1888 plaatsvonden rondom Vrients.

"...wanneer hij in een door den drank opgewonden toestand verkeert, wat niet tot de zeldzaamheden behoort en zonder dat kan gezegd worden, dat hij zich in kennelijken staat bevindt, steeds de meest walgelijke scheld- en vloekwoorden uitbraakt tegen de wereldlijke en geestelijke overheid, achtenswaardige ingezetenen, politie, enz. Bij het ontwaren van politie weet hij zich steeds schuil te houden, zoodat slechts zelden een behoorlijke overtreding door de politie kan worden geconstateerd.

Ook huiselijke oneenigheden dikwerf plaats. In één woord, gemelde Petrus Vrients wordt door zijn onbetamelijk gedrag door gedrag door iedereen geminacht".1)

schrijft burgemeester C.A.Daverveldt in 1888 aan de officier van justitie. Ook in de jaren daarna wordt regelmatig proces-verbaal tegen hem opgemaakt.

In 1891 schrijft burgemeester Daverveldt opnieuw naar de officier van justitie, waarbij hij vrijwel letterlijk zijn woorden uit 1888 herhaalt:

"Vrients is bij de Justitie geen onbekende meer en heeft reeds menige veroordeling wegens belediging ondergaan. Niet zelden braakt hij de walgelijkste vloek- en scheldwoorden uit tegen geestelijke en wereldlijke overheid, achtenswaardige ingezetenen, politie enz., zoodat hij dan ook door iedereen die hem kent, wordt geminacht". 2)

Ook in 1892 verschijnt Vrients weer in de correspondentie die burgemeester Daverveldt met de officier van justitie voert. Op 2 januari schrijft Wouws eerste burger naar aanleiding van het feit dat gemeenteveldwachter Gommeren door Vrients beledigd en mishandeld is:

"...scheldt daar waar geen politie is en als hij dan politie ziet, dan trekt hij zich weer terug in zijn woning, van waaruit hij dezelfde lasteringen weer uitbraakt." 3)

In het jaar een duizend acht honderd drie-en-zeventig, den vijftien
des maands Mei, _____

Verschenen voor ons Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der Gemeente
WOUW, Petrus Vrients, _____

oud achteentwintig jaren, geboren te Woensdrecht, _____
wonende te Wouw, _____ van beroep Koremer,

meer derjarige zoon van de eektheden Adrianus Vrients,
Boedelmaker, en van Elizabeth van Geysen, Kaas-
ster, beiden wonende te Wouw, alhier tegenwoordig en
kanv toedemming tot dit huwelyk gevende, ter
eener, _____

En Pieterella Crijnen, _____
oud drie en twintig jaren, geboren en _____
wonende te Wouw, _____ van beroep Dienstdoer,

meerderjarige dochter van Petrus Crijnen en Maria van
Bergen, eektheden en Inbeulhieden, wonende te Wouw,
ingelyks by de wttrkking deses huwelykes tegen-
woordig en daarin toedemmande, ter andere zyke.

De welke ons hebben verzocht, tot het voltrekken van hun voorgenomen
Huwelyk over te gaan, waarvan de afkondigingen binnen deze Gemeente
_____ hebben plaats gehad en zonder stuiting
zijn afgeloopen, op zondagen, den dertiensten en twintigsten
des vijft maands. _____

En zijn door partijen tot dat einde aan ons overgelegd, ten eerste: Het
Bevys, dat de Pruidegom zjke plichten ontbent
de eektheden heeft veruilde; en _____
Fenturede: De Geboorte akten derx endx endx
eektheden. _____

Als in mei van dat jaar opnieuw twee bekeuringen worden uitgeschreven schrijft Daverveldt daarover:

"...onnodig aan eerdere brieven nog iets toe te voegen. Zijn gedrag is eerder erger dan beter geworden". 4)

We stappen terug over naar De Grondwet en op 4 april 1895 lezen we opnieuw over die prachtige dorpsfiguur:

"Donderdagmiddag stond zooals helaas vele malen gebeurt, de geheele Roosendaalschestraat in rep en roer doordat de welbekende P.V. weer als naar gewoonte een voorstelling gaf. Thans was het een geheel nieuw repertoire, de baas van het spel, P.V., wilde met paard en kar een toertje doen, dat door moeder de vrouw en zoon werd tegengegaan. Zooals te begrijpen is ging dit nog zoo gemakkelijk niet, Peer kwam in verzet en na lang tevergeefs getracht te hebben uit rijden te gaan kwam het tot een vechtpartij. Vader, zoon en moeder ranselden elkan- der af tot de politie tusschen drieën kwam en Peer tijd gaf onder het raadhuis om over de in 't water gevallen rijtoer na te denken. Toen papa goed en wel in bewaring was, spande de zoon in en ging een toertje maken".

Voor de goede gang even een korte verklaring over de opmerking dat hij "onder het raadhuis" werd gezet. In die tijd was het huidige bibliotheekgebouw nog in gebruik als gemeentehuis. Het gebouw zag er bepaald nog anders uit, want het huidige gebouw dateert van 1924. Onder het gebouw zat een soort cel waarin de politie mensen voorlopig op kon bergen. In vroeger eeuwen was ook op de zolder van het dorpshuis een soortgelijke ruimte. Het verhaal van P.V. krijgt in de loop van 1895 nog tweemaal een vervolg. De eerste keer, op 23 augustus 1895, schrijft De Grondwet daarover:

"Dinsdagavond 1.1. omstreeks 9 1/2 uur bracht onze te goed bekende P.V. en diens veelbelovende zoon A.V. onze zoo rustige gemeente andermaal geheel en al op de been daar zij niettegenstaande reeds verscheidene malen door gemeente- en rijks politie, voor het als bezetene, bovenmenselijke hardrijden in de bewoonde kom der gemeente, te zijn verbaliseerd, wederom rasende en tierende het dorp in galop op en neer renden en de inwoners een nummer van hun hoogst vervelend repertoire

N° 2004/13.

Pro Justitia

Woude, den 25 Augustus 1888.
Naar aanleiding van N^o A. misfive
del. 24 deser P.R. n° 1254, heb ik de uwer berich-
ten, dat Petrus Vrients alhier, wanneer hij
in een doot den drank opgewonden toestand
verkeert, wat niet tot de zedzaamheden be-
hoort en zonder dat kan geregeld worden, dat
hij zich in kennelijk staat bevindt, steeds
de meest onwettelijke scheld- en vloekwoorden
uitbraakt tegen de werelofliken geestelijke
overheid, achtenswaardige ingezetenen, po-
litie enz. Bij het ontwaaren van politie weet
hij zich steeds schuil te houden, zoodat slechts
zelden een behoorlijke overtreding door de
politie kan worden geconstateerd.

Ook huiselijke oneenigheden vinden
de kwers plaats. In een woord gemelde
Petrus Vrients wordt door zijn onbetame-
lijke gedrag door ieder een geminacht.

Eene veroordeeling wegens belediging
heeft hij reeds meermalen ondergaan.

De Burgemeester van Woude
Jgk/ C.A. Daverveldt.
Officier van Justitie.

te aanschouwen gaven, totdat de marechaussee uit Roosendaal er een einde aan maakte door hen in hun huis te arresteren en vader en zoon heel eenvoudig doch hoogst doeltreffend aan elkaar verbonden naar Roosendaal transporteerden om woensdag d.a.v. onder behoorlijk geleide onder het grote zonnenscherm van de paraplu te worden geplaatst waar hun noch de warme zonnestralen noch de alcoholische dranken zullen verhitten. Als bewijs hoe hoog de gemeentenaren deze twee mannen schat, blijkt dat de politie twee man tot assistentie vragende, de mannen bij tientallen binnendrongen om zoo nodig te helpen knevelen. Honderden mannen, vrouwen en kinderen brachten hen zingende het dorp uit. Naar men ons meedeelt staat de arrestatie in verband met een vechtpartij en wat meer zij te Hoogerheide. Dat genoemde individu's geruime tijd inwoners van Breda mogen blijven is de wensch van alle Wouwenaren".

Die laatste wens wordt door de krant zeer fraai uitgesproken, maar is toch blijkbaar niet in vervulling gegaan, want al op 18 december 1895 meldt de krant opnieuw over de affaire "Peer Vis".

"Zaterdagavond gaf de zoowel bij de politie als ingezetenen goed bekende P.V. voor de zoveelste maal een uitvoering ter zijne huize en bracht de gehele Roosendaalschestraat op de been. Jammer voorzeker dat Peer zich niet op straat vertoonde anders zou hem voorzeker de politie en zoo nodig door taal van ingezetenen geholpen, een kosteloos logies onder het raadhuis zijn aangewezen. Naar men ons verzekert bracht gade en kroost, behalve den zoon, de nacht bij anderen door".

Dan is het een hele tijd stil rondom P.V., waarschijnlijk is dat hij nog vaak te keer ging, maar dat de krant er geen melding meer van maakte. Pas in "De Grondwet" van 24 juli 1900 vinden we weer een kort artikeltje gewijd aan het "toneel" van P.V., compleet met naam en bijnaam!

"Zondagavond werd de Roosendaalschestraat voor de zooveelste maal weder in rep en roer gebracht door het sujet Petrus Vriens, wel bekend onder de naam Peer Vis. Verschillende ingezetenen onser gemeente moesten het

ontgelden, vooral de politie werd duchtig getracteerd. Wel liep de herrieschopper behoudens een proces-verbaal, eenige klappen en schoppen op, terwijl zijn deur met verschillende projectielen werd gebombardeerd, zoodat enkele ruiten verbrijzeld werden".

Het laatste en meest tragische rondom "het geval Peer Vis", lezen we in de krant van 14 oktober 1902.

"Zondagmorgen werd tussen deze gemeente en Bergen op Zoom ter hoogte van het Israëlitisch kerkhof in het water gevonden zekere P.Vrients uit Wouw. Genoemde persoon Peer Vis, die veel misbruik maakte van sterke drank en ook zaterdagavond in een benevelde toestand schijnt geweest te zijn, moet aldaar dien avond of nacht in het water zijn geraakt. Door den arbeider Groffen werd zijn lijk op 't droge gebracht en is naar het lijkenhuisje achter het R.K.Kerkhof te Bergen op Zoom gebracht. In verband met het vinden van het lijk van genoemde Vrients, doen verschillende geruchten de ronde. In hoeverre deze op waarheid berusten kunnen wij niet zeggen. Wel kunnen wij mededelen, dat Justitie uit Breda gisteren een onderzoek heeft ingesteld".

Burgerlijke stand.

In de burgerlijke stand van de gemeente Wouw vinden we Petrus Vrients inderdaad terug. Op 20 oktober 1902 werd in de Wouwse burgerlijke stand het overlijden van Petrus Vrients vermeld. Volgens die, later opgestelde, akte is hij op 12 oktober 1902 overleden te Bergen op Zoom. Hij was geboren in Woensdrecht op 6 januari 1845, dus 57 jaar oud en koopman. Petrus was een zoon van Adrianus Vrients en Elisabeth van Geijzen. Hijzelf was getrouwd met Pieterella Crijnen. Het huwelijk vond plaats op 5 mei 1873 te Wouw: Petrus Vrients was toen 28 jaar en woonde blijkens de akte al in Wouw. Zijn vader was zadelmaker en zijn moeder kraamster. Pieterella Crijnen was 23 jaar, dienstbode, geboren en wonende in Wouw. Zij was een dochter van Petrus Crijnen en Maria van Bergen, beiden arbeiders.

Op 6 augustus 1875 werd hun eerste dochter Maria gebo-

N° 1003/13

Wov, den 24 Juli 1891

Naar aanleiding Uwer misive van 19 den

2° Justitie G. R. n° 924 heb ik het eev. te bevesten, dat

Petrus Vrients is geboren te Noordrecht den 6° ja.

maai 1845

Vrients is by de Justitie geen onbekenden meer en heeft reeds meermalen veroordeeling wegens belediging ondergaan. Hetz zelfs bracht by de walgelykste slot. onscheldwoorden uit tegen geestelyke en we. reddelyke overheid, achternwaardige ingezetenen, poltke enz., zoodat hy dan ook door ieder, die hem

kan, wordt geminacht.

De Burgemeester van Wov.

Off. van Justitie

1 sept C. A. Daverveldt

ren, het kind stierf korte tijd later. Dat gebeurde in het huis A 59 (Roosendaalsestraat). Op 7 januari 1877 volgt Adrianus Vrients, waarschijnlijk is dat de zoon die ook in de krant nog enkele malen wordt genoemd.

Op 29 november 1878 ziet Elisabeth Vrients het levenslicht en op 16 maart 1880 Johanna. Blijkens de akten allemaal in de Roosendaalsestraat. Johanna stierf na 15 maanden op 29 juni 1881.

Het zat het gezin verder ook niet erg mee. Op 26 januari 1883 werd een tweeling geboren: Maria en Johanna Vrients. Johanna overleed al op 10 februari, Maria stierf op 26 april.

Op 24 januari 1884 werd Maria Johanna Vrients geboren. Zij bleef wel in leven.

Op 7 maart 1885 volgt Johanna Vrients, terwijl op 23 februari 1887 Constant werd geboren. Hij overleed echter al op 16 maart.

Op 22 januari 1888 volgde nog een Johanna. Uit het wijkregister blijkt niet dat de eerste Johanna inmiddels overleden was.

De problemen die de man later maakte zijn waarschijnlijk toch ook wel een gevolg van de enorme hoeveelheid ellende die het gezin te verwerken kreeg.

Les Coches, augustus 1988,
Wouw, maart 1992.

René Hermans.

Bronnen.

- De Grondwet 1894 - 1992.
- Burgerlijke Stand gemeente Wouw.
- Wijkregister gemeente Wouw.
- Met dank aan Huub Jonckheere voor enig speurwerk in het streekarchief.

Noten.

1. Correspondentieregister burgemeester d.d. 25-8-1888.
2. Correspondentieregister Burgemeester d.d. 24-7-1891.
3. Correspondentieregister Burgemeester d.d. 2-1-1894.
4. Correspondentieregister Burgemeester d.d. 7-5-1894.

